

NEDERLANDSE
Coeliakie
VERENIGING

Algemeen en Financieel Jaarverslag 2009

Postbus 65
3860 AB NIJKERK

Inhoudsopgave

1. Toelichting op activiteiten en de jaarrekening 2009	3
1.1.1 Bestuur	4
1.1.2 Mutaties in het bestuur in 2009	5
1.1.3 Bijzondere activiteiten	5
1.1.4 Administratie	6
1.1.5 Belangenbehartiging	7
1.1.6 NCV in de media	9
1.1.7 Plannen voor 2010	9
1.1.8 Lotgenotencontact	10
1.1.9 Voorlichting	10
1.1.10 Medische ontwikkelingen	12
1.1.11 Vrijwilligersbeleid	12
1.1.12 Jong & Glutenvrij (J&G)	13
1.1.13 Leveranciers en Producenten	14
1.1.14 Internationale Betrekkingen en Voeding	14
1.1.15 Financiën	15
2. Baten	17
2.1 Contributies/donaties	17
2.3 Subsidies	17
2.4 Jaarvergadering/lustrumopbrengsten/entreegelden	17
2.5 Advertenties	18
2.6 Vrijval voorziening lustrum 2009	18
2.7 Diverse opbrengsten	18
3. Lasten	19
3.1 Lotgenotencontact	20
3.2 Voorlichting	20
3.4 Instandhoudingskosten	20
3.5 Professionalisering	21
Bijlage A Balans per 31 december 2009 (in €)	23
Bijlage B Staat van baten en lasten 2009 (in €)	24
Bijlage C Toelichting op de staat van baten en lasten (in €)	25

1 Toelichting op activiteiten en de jaarrekening 2009

Dit verslag geeft een algemene en financiële toelichting op de activiteiten en de jaarrekening van de Nederlandse Coeliakie Vereniging over 2009.

2009 heeft voor de Nederlandse Coeliakie Vereniging (NCV) in het teken gestaan van het lustrum. De vereniging is in 1974 opgericht en bestaat dus 35 jaar. Dit feit hebben we uitbundig gevierd in het VUmc. Ook vond dit jaar, gesteund en mede georganiseerd door de NCV, het driedaags 13^e International Coeliac Disease Symposium (ICDS) plaats in Amsterdam. Beide gebeurtenissen waren aaneensluitend gepland.

Een aantal leden van onze Medische Adviesraad (MAR) heeft de organisatie van het ICDS op zich genomen en heeft er een prachtig succes van gemaakt. Ondanks de financiële crisis is het bezoekersaantal heel hoog geweest. Ruim 600 bezoekers heeft dit symposium getrokken. Er zijn meer dan 400 abstracts ingeleverd. Ook op het ICDS bleek weer dat de Nederlandse vertegenwoordigers een prominente plaats innemen in de internationale coeliakiewereld.

Door de lezingen van de medisch specialisten die tijdens onze lustrumviering gehouden zijn, kregen onze leden/bezoekers een voorproefje van de internationale ontwikkelingen op medisch gebied met betrekking tot coeliakie. Verder was er natuurlijk een feestelijk programma om ons lustrum te vieren.

In de 35 jaar van ons bestaan is de NCV uitgegroeid tot een volwassen patiëntenvereniging die flinke stappen heeft gezet op het gebied van de professionalisering. Mede door de bijzondere professionaliseringssubsidie die door de minister van VWS (dhr. Klink) beschikbaar is gesteld aan de patiëntenverenigingen kunnen wij onze doelen nog beter en in versneld tempo bereiken.

In het meerjarenplan wordt de professionalisering verder uitgevoerd. De lijnen voor het beleid van de komende jaren zijn uitgezet en worden in 2010 verder uitgewerkt. Dit zal ons een goede stimulans geven om de doelen te bereiken die we willen bereiken. Een van de belangrijkste besluiten van het meerjarenplan is dat we in het jaar 2010 over zullen gaan tot het aanstellen van een parttime directeur. De taakverdeling tussen directeur en landelijk bestuur zal worden vastgesteld en de rol van het bestuur zal op termijn van uitvoerend naar toezichthoudend veranderen.

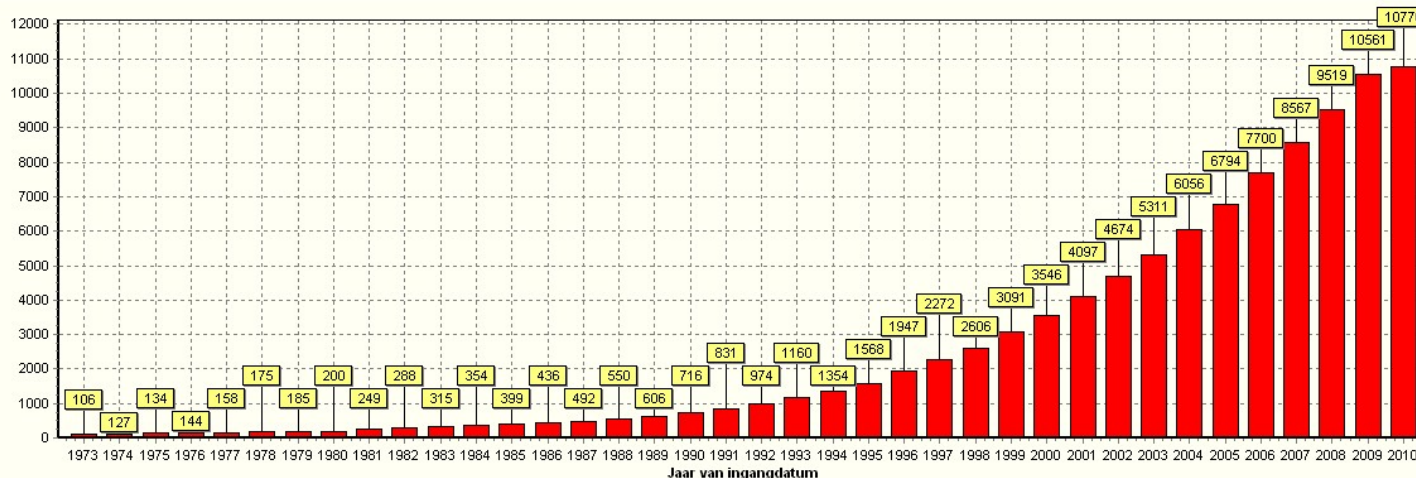
In het jaar 2009 is de NCV gelukkig weer flink gegroeid. Het ledenaantal is gestegen tot boven de 11.000. Dit is een (bruto)stijging van ruim 10% t.o.v. 31 december 2008. Met deze stijging is de NCV, net als voorafgaande jaren, weer de snelst groeiende patiëntenvereniging. De vereniging wordt

Lustrumviering

door deze groei steeds krachtiger in het contact met overheid, medische wereld en zorgverzekeraars en is zo in staat haar missie uit te voeren.

Grafiek aanvang lidmaatschap huidige leden NCV

1.1.1 Bestuur

Het bestuur is in 2009 acht maal bijeen geweest. De bestuursleden hebben allemaal een grote inspanning geleverd op hun portefeuillegebied, zowel afzonderlijk als collectief.

Het bestuur bestaat uit:

- Louk de Both, voorzitter
- Wijnand Herman, penningmeester
- Connie Bloemheuvel, secretaris
- Hanny van Wezel, portefeuillehouder Belangenbehartiging
- Frits Janssen, portefeuillehouder Internationale Betrekkingen en Voeding
- Andries Trenning, portefeuillehouder Producenten en Leveranciers (tot april 2009)
- André Klijsma, portefeuillehouder PR en Voorlichting (van april – oktober 2009)
- Marjan van der Wel, portefeuillehouder Vrijwilligers en Jongeren (van april – augustus 2009)

1.1.2 Mutaties in het bestuur in 2009

Voor het grootste gedeelte van het jaar waren er twee vacatures, nl. voor de portefeuille Vrijwilligers en Jongeren en voor de portefeuille PR en Voorlichting. Deze taken zijn tijdelijk op een andere wijze in het bestuur opgevangen. We zijn er inmiddels gelukkig in geslaagd om nieuwe bestuurskandidaten te vinden. Mevrouw Margo Adrichem en de heer Gustav Calkhoven zijn bereid om respectievelijk de portefeuille PR en Voorlichting en de portefeuille Producenten en Leveranciers te gaan beheren. Eind 2009 hebben we in mevrouw Marieke Mol een goede kandidaat gevonden die zich als vice-voorzitter warm loopt voor het overnemen van de voorzittershamer, als de heer Louk de Both ons in 2010 gaat verlaten als voorzitter. De nieuwe kandidaten worden op 24 april 2010 aan de algemene ledenvergadering voorgesteld.

Voor de openstaande portefeuille Vrijwilligers en Jongeren zijn we op zoek naar geschikte kandidaten.

De bezetting van de acht regiobesturen en de afdeling Jong & Glutenvrij vertoont nog wat hiaten. Er hebben wat mutaties plaatsgevonden en er zijn nog enkele vacatures. Het bezetten van die bestuursposities heeft de aandacht van het landelijk bestuur en van de regionale besturen. Ondanks het feit dat niet alle regiobesturen voltallig zijn, is het activiteitsniveau van de regio's hoog. Met behulp van 270 vrijwilligers verzorgen de regio's en de afdeling Jong & Glutenvrij een belangrijke functie, met name op het gebied van lotgenotencontact en regionale voorlichting.

De besturedag, een jaarlijks terugkerend evenement waarin plannen worden gemaakt door landelijk en regionaal bestuur voor het nieuwe jaar, was weer constructief en opbouwend. Het onderwerp van de dag was het bekendheid geven aan de ontwikkelde richtlijnen voor diverse instanties om voeding glutenvrij te bereiden. Enkele gastsprekers gaven toelichting op hoe zij het integreren van glutenvrije maaltijden in hun restaurant hadden aangepakt.

1.1.3 Bijzondere activiteiten

De algemene ledenvergadering 2009, onderdeel van de lustrumviering, werd goed bezocht. De vergadering heeft er graag mee ingestemd dat Peter Vos bij zijn afscheid, en na jarenlange intensieve inzet voor de vereniging, het erelidmaatschap is verleend!

Het thema van het lustrum was **Glutenvrij hoort erbij!**. Dagvoorzitter was Ad van Liempt, de eerste voorzitter van de NCV in 1974. Naast de regie over de dag voerde hij ook gesprekken met 10 oud-voorzitters die allemaal hebben geholpen om de NCV te maken tot wat die nu is.

Nieuwe bestuursleden

Marieke Mol

Margo Adrichem

Gustav Calkhoven

Peter Vos

Ruim 1600 bezoekers hebben genoten van een feestelijke en informatieve dag in VUmc. Vele vrijwilligers, ondersteund door de medewerkers van ons kantoor, hebben zich er maandenlang voor ingezet om van deze dag een succes te maken.

Lezingen werden gegeven door:

- Prof. Chris Mulder, over de nieuwste medische en klinische inzichten
- Prof. Frits Koning, over voeding en epidemiologie
- Prof. Cisca Wijmenga, over coeliakie en genetica

Op deze lustrumdag heeft dr. Luisa Méarin de officiële opening verricht van de eerste kinderpoli voor coeliakie in het LUMC. Een grote stap voorwaarts in de diagnose en behandeling van coeliakie bij kinderen.

Daarnaast was er natuurlijk de glutenvrije markt. De leveranciers hadden mooie lustrum-aanbiedingen. Onze diëtiste hield weer spreekuur voor de bezoekers. De NCV-stand werd bemand door vrijwilligers vanuit de regio's. En onze bakinstructeurs hebben weer laten zien (en proeven) dat glutenvrij ook lekker is.

De dag werd feestelijk omlijst door muziek. Voor de jonge kinderen was er een kookcafé en een poppenkastvoorstelling. Voor de pubers een hiphop workshop en een 'zitzak-sessie' waar zij aan dr. Frank Kneepkens al hun vragen konden stellen.

Tijdens het forum van de Medische Adviesraad konden de volwassen bezoekers terecht met al hun medische vragen.

Met plezier kijken we terug op een mooi feest, maar we kijken ook vooruit en hebben ambitieuze doelen gesteld voor de volgende 5 jaar.

1.1.4 Administratie

FBPN (Facilitair Bureau Patiëntenorganisaties Nederland) heeft zich dit jaar weer uitstekend ingezet om voor de NCV de administratieve en facilitaire zaken te regelen. Het aantal patiëntenorganisaties waarvoor FBPN werkt is met 2 uitgebreid. Door met meerdere partijen samen te werken wordt de efficiency vergroot en zal de synergie alle aangesloten patiëntenorganisaties ten goede komen.

De Raad van Toezicht, waarin vertegenwoordigers van de aangesloten patiëntenorganisaties zitting hebben, is 2 keer bij elkaar geweest.

Er is gewerkt aan een telefoonregistratie-systeem waarbij aard en aantal telefoontjes worden geregistreerd. Met de gegevens krijgen de patiëntenorganisaties inzicht in wat er leeft bij de leden en

Lustrumviering

andere bellers en op deze wijze kan het beleid ten aanzien van bijvoorbeeld voorlichtingsmateriaal aangepast worden.

Door FBPN is het handboek Administratieve Organisatie opgeleverd, waardoor er nog beter zicht is op de processen die FBPN voor de aangesloten patiëntenorganisaties verzorgt.

Aangesloten patiëntenorganisaties per 1 januari 2010 zijn:

- Nederlandse Coeliakie Vereniging
- Stichting VoedselAllergie
- RSI vereniging
- Nederlandse Vereniging voor Addison en Cushing Patiënten
- Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem
- Alopecia Areata Patiënten Vereniging
- Vereniging Aangeboren Heupafwijkingen
- Nederlands Lymfoedeem Netwerk

1.1.5 Belangenbehartiging

De bekendheid van het glutenvrije dieet neemt langzaam maar zeker toe. Toch is er nog veel werk aan de winkel voor de NCV om die bekendheid verder te verbreden en belangstellenden te ondersteunen bij de invoering van het glutenvrij bereiden van voeding.

Ter ondersteuning heeft de NCV in 2009 richtlijnen ontwikkeld voor Horeca, verzorgings- en verpleeghuizen/ziekenhuizen en voor kinderopvang en onderwijs. De richtlijnen, die zijn gepubliceerd op de NCV-website, geven adviezen over hoe veilig en praktisch 'glutenvrij' te werken in de verschillende settings. Er wordt gezocht naar wegen om bekendheid te geven aan deze richtlijnen. Daarom heeft de NCV o.a. met Horeca Nederland contact gezocht om via deze belangenvereniging het gebruik van de richtlijnen en het belang van een betrouwbaar glutenvrij aanbod in de horeca te promoten.

Met Ziezon, landelijk netwerk Ziek zijn & Onderwijs, is er contact geweest om te verduidelijken wat de ziekte coeliakie betekent voor leerlingen en hoe men de betreffende leerlingen kan ondersteunen in de schoolsituatie om het glutenvrij eten veilig te laten plaatsvinden zonder de kinderen in een uitzonderingssituatie te plaatsen. Om dat laatste te bereiken zijn de richtlijnen weer een prettig hulpmiddel. Coeliakie valt dankzij dit contact nu ook binnen het aandachtsgebied van dit landelijk onderwijsnetwerk.

Een HBO-studente Diëtetiek heeft voor de NCV ondersteunende activiteiten verricht binnen een zorginstelling om de richtlijnen daar te implementeren.

Het lustrumthema 'Glutenvrij hoort erbij' heeft de leden aangemoedigd bekendheid te geven aan hun dieet. De ontwikkelde communicatiemiddelen konden en kunnen daarbij ter ondersteuning dienen.

De collectieve contracten met de zorgverzekeraars zijn aan het eind van het jaar verlengd. Na intensief onderhandelen ligt er nu een meerjarenafspraak met één van de zorgverzekeraars die een dieetvergoeding voor de komende 3 jaar garandeert onder de aanvullende verzekering. Bijna 1800 NCV-leden maken gebruik van het collectief contract met Trias. Via het contract met Achmea zijn 450 leden verzekerd.

Het laten opnemen van een vergoeding in de basisverzekering blijft een speerpunt binnen het NCV-beleid, maar vooralsnog zijn hier weinig resultaten te verwachten.

De belastingaftrek voor dieetvergoeding voor glutenvrij en lactosevrij dieet is grotendeels behouden. Met het Voedingencentrum zijn opnieuw contacten geweest om te bereiken dat de merkartikelenlijst Glutenvrij gratis beschikbaar zou komen. Op het laatste moment is dit voornemen ten gevolge van bezuinigingen helaas doorgeschoven naar een latere datum.

Het ministerie van VWS heeft met ingang van 2009 de toekenning van subsidies anders georganiseerd: gedeeltelijk instellingssubsidies en gedeeltelijk projectsubsidies. De door de NCV aangevraagde projecten zijn niet gehonoreerd.

Binnen de NPCF, de koepelorganisatie van de patiëntenverenigingen, is in 2009 veel energie gegaan naar een beoogde intensievere samenwerking van de verschillende patiëntenkoepels. Dit om te bereiken dat de rol van 'De Patiënt', verstevigd kan worden. De NCV ondersteunt initiatieven die een stevige positie van 'De Patiënt' bevorderen en zoekt daarom voortdurend naar samenwerking met andere patiëntenorganisaties.

In 2009 heeft de NCV een lunchlezing verzorgd over 'Coeliakie en de maatschappelijke consequenties' voor medewerkers van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Er zijn waardevolle contacten gelegd die in 2010 een vervolg zullen krijgen.

Dankzij de medewerking van NCV-leden zijn door de NPCF en de Consumentenbond dit jaar prestatie-indicatoren voor coeliakie ontwikkeld voor ziekenhuizen binnen het project Zichtbare Zorg. Hiermee wordt het op termijn mogelijk een ziekenhuis te selecteren op goede coeliakiezorg. Bijna tegelijkertijd zijn binnen hetzelfde project Zichtbare Zorg onder leiding van het CBO de medisch inhoudelijke prestatie-indicatoren ontwikkeld in samenwerking met medisch specialisten. Binnenkort

worden deze prestatie-indicatoren voor coeliakie landelijk gepubliceerd. Ook op de NCV-website zullen ze te zien zijn.

Belangenbehartiging is ook ledenadvisering. De meeste vragen betreffen grofweg vragen over levensverzekeringen, compensatie voor eigen risico chronisch zieken, vergoedingen meerkosten dieet via CAK, belastingaftrek, misverstanden binnen de reisbranche, dieetvoorzieningen in maatschappelijke instellingen, glutenvrije medicijnvoorzieningen, coeliakietesten, kinderkampen en opzetten van een glutenvrije leefgemeenschap.

De portefeuillehouder Belangenbehartiging maakt op voordracht van de NCV deel uit van de Cliëntenraad Academische Ziekenhuizen (CRAZ). Dit is een onafhankelijk adviesorgaan voor de behartiging van patiëntenbelangen binnen de gezamenlijke academische ziekenhuizen.

1.1.6 NCV in de media

Ook dit jaar heeft coeliakie regelmatig aandacht gekregen in de media. Op landelijke, zowel als op regionale zenders is coeliakie en het glutenvrije dieet regelmatig aan de orde geweest. Met name rond het lustrum en het International Coeliac Disease Symposium is er in pers en radio-uitzendingen aandacht besteed aan coeliakie.

Naast wetenschappelijke artikelen die zijn verschenen, zoals in het blad MAGMA, gericht op MDL-artsen, is er regelmatig in populaire tijdschriften aandacht gevraagd voor coeliakie. Zo zijn er op allerlei niveaus artikelen verschenen in magazines, in columns en krantenartikelen, maar ook in zogenaamde boodschappenbladen van de supermarkten.

1.1.7 Plannen voor 2010

In 2010 zullen de volgende onderwerpen op korte termijn de aandacht krijgen:

- Het aannemen van een (parttime) directeur. Dit is een belangrijke stap in de ontwikkeling van de vereniging die het besturen van een zo snel groeiende organisatie ten goede zal komen.
- Het feit dat we een goede opvolger hebben gevonden voor de functie van voorzitter zal ervoor zorgen dat het bestuur na een professionele groei onder Louk de Both de ingeslagen weg zal vervolgen.
- Het meerjarenplan zal verder worden uitgewerkt. De lijnen die zijn uitgezet geven duidelijkheid over de koers van de vereniging.
- De uitvoering van het opgezette communicatieplan moet er onder andere voor zorgen dat de 'ambassadeurs' die we hebben, nl. de specialisten en diëtisten, goed voorzien zijn en blijven van informatie over de (activiteiten van) de NCV. Na onze website (27%) leveren de medisch

International Coeliac Disease Symposium

specialisten met 25% en de diëtisten met 22% het grootste aantal leden op. We zijn hen daarvoor zeer erkentelijk en willen deze band met hen verstevigen.

- De invoering van een ledenpas is een middel waardoor leden korting kunnen krijgen op verschillende glutenvrije producten van leveranciers en bij verschillende winkels waarmee de NCV een afspraak kan maken.

1.1.8 Lotgenotencontact

In de regio's is het aantal activiteiten hoog, met name het aantal voorlichtingsactiviteiten, zoals inloopuren en contacten met horecavakscholen. De bakinstructies, kinderkampen, informatieavonden en lezingen op de interregionale markten blijven veel leden trekken. Er is veel werk en energie gestoken in het organiseren van de glutenvrije markten en de ontvangst en voorlichting van nieuwe leden. Op vele beurzen heeft een flink aantal enthousiaste vrijwilligers vanuit de regio's van de NCV zich dit jaar weer ingezet, vaak in samenwerking met andere patiëntenorganisaties. Hiermee is de bewustwording van en de (h)erkenning voor coeliakie en het glutenvrije dieet weer vergroot. De glutenvrije markten in Amsterdam, Ede, Wolvega en Eindhoven werden door 500 – 1600 bezoekers goed bezocht. Bij enkele bijeenkomsten waren ook interessante lezingen te horen, die steeds op goede belangstelling mochten rekenen.

1.1.9 Voorlichting

Tijdens de Lustrumdag heeft de NCV met trots haar nieuwe website geopend. Peter Vos, scheidend webmaster, heeft heel veel werk gemaakt van dit project en het is een prachtige site geworden. In de loop van de komende periode zal de site verder ontwikkeld worden door onder meer de nieuwe webmaster, Twan Korthorst. Nieuw is dat de leden nu een eigen afgeschermd gebied hebben waardoor het nog aantrekkelijker is om lid te worden van de NCV.

Het publiceren van polls geeft de NCV een goed beeld hoe er over bepaalde onderwerpen met betrekking tot coeliakie gedacht wordt en levert gegevens op die weer input zijn voor verder beleid. De site zal nog verder ontwikkeld worden. Zo is er bijvoorbeeld het plan om een aparte pagina, speciaal gericht op pubers, te ontwikkelen.

Onze nieuwe website is ook toegankelijk voor mensen met een visuele beperking. De zgn. readspeaker leest de teksten voor.

Het bezoekersaantal blijft groot, bijna 11.000 unieke bezoekers per maand bezoeken

www.glutenvrij.nl.

Daarnaast zien we dat jongenglutenvrij.nl, coeliakieforum.nl, coeliakiepagina.nl, de Yahoo mailinglist en LIVAAD.nl zich nog steeds in een warme, stijgende belangstelling mogen verheugen. Hyves is een

Lotgenotencontact

Nieuwe website

gewild medium voor het leggen van contact en ook de cyberpoli Coeliakie, een initiatief van Artsen voor Kinderen, voldoet nog steeds aan een grote behoefte. Kinderen kunnen met elkaar chatten, maar ze kunnen ook op de online poli gratis vragen stellen aan een diëtist, psycholoog of MLD-arts.

We zijn verheugd te melden dat de samenwerking met LIVAAD, de organisatie die geleid wordt door Aad Merceij, en een goede hulp biedt bij het vinden van glutenvrije producten, via LIVAAD.nl, stevig is. Ook Horecaad levert veel informatie over restaurants die glutenvrije maaltijden kunnen bereiden.

Dit jaar heeft de NCV een nieuw communicatieplan gelanceerd, hetgeen ervoor gaat zorgen dat we de goede kanalen gebruiken voor het verspreiden van kennis omtrent coeliakie en het glutenvrije dieet. Dit plan is ook voorgelegd aan de MAR (Medische Adviesraad). De deelnemers daarvan, de specialisten, zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor het verwijzen van hun coeliakiepatiënten naar de NCV. De specialisten wordt zo veel voorlichtend werk uit handen genomen.

Ook dit jaar is de eerste versie verschenen van het huisstijlhandboek. Voor goede communicatie is dit een onmisbaar middel.

Dit jaar is de landelijke voorlichtingsactie in Noord-Brabant gehouden. Door de actieve inzet van deze regio is deze actie weer zeer succesvol verlopen. Begeleid door regionale radiospots hebben veel vrijwilligers weer gezorgd voor het uitdragen van kennis omtrent coeliakie. Dit voorlichtingsproject heeft mede dankzij de subsidie van de Maag Lever Darm Stichting kunnen plaatsvinden.

Om de bekendheid van coeliakie te vergroten en de samenwerking met die beroepsgroep te vergroten is er voorlichting gegeven aan apothekers en apothekersassistenten.

Er zijn in 2009 enkele nieuwe voorlichtingsbrochures vervaardigd voor kinderen van 6-10 jaar en voor kinderen van 11-15 jaar. Dit is een mooie aanvulling op onze brochure voor kinderen van 0-5 jaar, die vorig jaar is verschenen.

Ook zijn we blij dat we een kinderboekje kunnen aanbieden. 'Celia en het Koekjesfeest' geeft op speelse wijze aan hoe kinderen met coeliakie om kunnen gaan.

Glutenvrij Magazine is 4 keer verschenen en wordt nog steeds goed gewaardeerd door onze leden. De redactie is voltallig en levert elk kwartaal weer een mooi blad. De link tussen Glutenvrij Magazine en onze website wordt steeds intensiever, zodat elk medium zijn sterke kanten kan gebruiken.

Voorlichtingsbrochures

Informatie voor
kinderen van 6-10

Informatie voor
kinderen van 11-15

Kinderboekje

1.1.10 Medische ontwikkelingen

Dit jaar is de MAR tweemaal bijeen geweest. De MAR adviseert de NCV op medisch terrein in een uitstekende samenwerking met leden van het bestuur en de diëtiste.

Onze diëtiste zet zich, naast de voorlichting die zij verzorgt aan onze leden, in om in het Diëtisten Informatienetwerk Coeliakie (DINC) via gerichte actie meer diëtisten te betrekken bij diagnose/voorlichting. Het netwerk is erop gericht om kennis te kunnen bundelen en om eenduidigheid te bieden bij dieetadvisering. Onze diëtiste vervult een actieve rol in dit netwerk, dat zich uitspreidt over heel Nederland.

Ten behoeve van het wetenschappelijk onderzoek PreventCD, een Europees project dat geleid wordt door dr. Luisa Méarin, heeft de NCV nauw samengewerkt met het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). Dit onderzoek is erop gericht uit te vinden wat de meest gunstige leeftijd is voor baby's om gluten te introduceren in de voeding.

Het is daarom niet toevallig dat op initiatief van dr. Méarin de eerste kinderopoli is geopend waar kinderen met coeliakie behandeld worden. Een prima initiatief dat hopelijk navolging krijgt. Medische hulp speciaal gericht op de behandeling van kinderen is een goede zaak.

Onze leden zijn zeer gebaat bij wetenschappelijk onderzoek op het gebied van coeliakie en de giften en legaten die wij krijgen worden daarom ook voor een gedeelte aangewend om dit onderzoek te stimuleren. Bestuursleden van de NCV zijn ook dit jaar weer bij een aantal promoties aanwezig geweest. Wij vinden dit wetenschappelijk onderzoek van groot belang.

1.1.11 Vrijwilligersbeleid

De NCV had ultimo 2009 meer dan 11.000 leden. Van die leden zijn er 270 zeer actief als vrijwilliger. Dat is af te lezen aan de vele activiteiten die er in de regio's en op landelijk niveau plaats vinden. Om onze vrijwilligers actief op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in de vereniging wordt eenmaal per 6 weken onze nieuwsbrief *Glutenvrij Express* verspreid. We kunnen onze vrijwilligers zo voorzien van de meest recente informatie.

Het Landelijk Bestuur heeft besloten om, in navolging van vorige jaren, alle vrijwilligers een attentie te sturen aan het eind van het jaar in de vorm van een cadeaubon.

Glutenvrij bakken is aanvankelijk niet eenvoudig. In de regio's zorgen bakinstructrices er echter voor dat leden de kunst onder de knie kunnen krijgen of hun kennis op dit gebied uitbreiden of opfrissen.

Glutenvrij Magazine

LUMC

Glutenvrij Express

Voor de nieuwe en de ervaren bakinstructrices, de onmisbare vrijwilligers die een belangrijke rol spelen in het vertrouwd raken met en bekwaam worden in het bereiden van glutenvrije (brood)maaltijden, is er een instructie-/opfrisbijeenkomst georganiseerd. Onze diëtiste en de coördinator van de bakinstructrices spelen hier een belangrijke rol bij.

1.1.12 Jong & Glutenvrij (J&G)

In 2009 heeft het bestuur van de afdeling Jong & Glutenvrij (16-26 jaar) een aantal kleine wijzigingen ondergaan, maar een vaste kern heeft voor een aantal goed bezochte activiteiten gezorgd. Halverwege het jaar is de post van voorzitter overgedragen en eind 2009 is er een nieuwe penningmeester gevonden zodat een voltallig bestuur het jaar 2010 ingaat.

Waar hebben we J&G gezien?

- Zij hebben tijdens het lustrum een lezing georganiseerd met als thema: Internationaal. Sprekers waren (oud-)bestuursleden, een afvaardiging van het Zweedse en Poolse jongerenbestuur en tot slot een lezing van CYE (Coeliac Youth of Europe).
- Zomerkamp in Alphen aan de Rijn, een groot 3-daags evenement met 25 deelnemers. De stagiaire van de diëtist van de NCV heeft hier een lezing gegeven. Op de laatste dag was er een bakcursus en natuurlijk mocht een heerlijk glutenvrij diner niet ontbreken.
- Een najaarsactiviteit in Utrecht met een glutenvrije lunch en een djembé-cursus.
- De jaarlijkse lezing, waar dit jaar gelukkig veel animo voor was.
- Deelname aan het AOECs-congres in Malta. Voormalig bestuurslid Anita van Schieveen is nog steeds lid van CYE-bestuur.
- Afvaardiging naar het internationale zomerkamp in Duitsland.

De post PR is nieuw leven ingeblazen en er is voor 2010 een aantal plannen om zowel intern als extern aandacht te vragen voor Jong & Glutenvrij.

Eind 2009 is in een enquête aan onze achterban een aantal vragen gesteld over het functioneren van J&G. Ook werd gevraagd naar de wensen met betrekking tot activiteiten/doelstellingen van J&G. In het eerste kwartaal van 2010 worden de resultaten geanalyseerd.

Voor 2010 zijn er de volgende speerpunten benoemd:

- continuering van de bestaande activiteiten
- opzetten van een nieuwe activiteit: wintersport
- nieuwe projecten PR zullen worden ontwikkeld
- samenwerking met landelijk en regionale besturen verstevigen

Jong & Glutenvrij

1.1.13 Leveranciers en Producenten

De verkrijgbaarheid en de kwaliteit van glutenvrije producten wordt steeds beter. Terwijl vroeger de coeliakiepatiënt blij mocht zijn als het voedsel glutenvrij was, is tegenwoordig de samenstelling en smaak van groot belang.

Het internet wordt steeds belangrijker, maar ook in winkels en supermarkten wordt het aanbod groter. De contacten die de NCV onderhoudt met producenten en leveranciers zijn erop gericht de kwaliteit en de verkrijgbaarheid te vergroten.

De prijs van glutenvrije producten is nog steeds relatief hoog in Nederland, vergeleken met het prijspeil in de andere EU-landen. De NCV heeft hier geen rechtstreekse invloed op, maar probeert wel de concurrentie te bevorderen. De introductie van de ledenpas kan hierbij helpen. De NCV is in staat geweest om kortingen bij leveranciers te bedingen via de ledenpas. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2009 begonnen en de definitieve uitvoering zal plaatsvinden in 2010.

Met een aantal producenten heeft de NCV een licentieovereenkomst gesloten. Zo'n overeenkomst geeft de producent het recht op het voeren van het internationaal glutenvrij logo. Het geeft de gebruiker de garantie dat de producten glutenvrij zijn. Het is de bedoeling dat het aantal producenten die het glutenvrij logo mag voeren uitgebreid wordt.

1.1.14 Internationale Betrekkingen en Voeding

De portefeuillehouder Internationale Betrekkingen onderhoudt de relaties met buitenlandse zusterverenigingen die aangesloten zijn bij de Europese koepel van coeliakieverenigingen, de AOECs (Association of European Coeliac Societies).

De laatste jaarvergadering van deze koepel vond plaats in Malta in september 2009 en werd bijgewoond door de portefeuillehouder Internationale Betrekkingen, de diëtiste en twee leden van Jong & Glutenvrij. Op de vergadering werd de uitbreiding van het bestuur van de AOECs, waarover op de vorige vergadering overeenstemming was bereikt, gerealiseerd. Het bestuur bestaat nu uit 5 in plaats van 3 leden. Zij zijn afkomstig uit Malta, Luxemburg, Hongarije, het Verenigd Koninkrijk en Italië. Met deze uitbreiding wordt beoogd de werklust van de leden van het bestuur te verlichten.

De AOECs heeft diverse werkgroepen: de NCV is vertegenwoordigd in de werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek (door de diëtist) en de werkgroep Codex en Symbol (door de portefeuillehouder). De laatste werkgroep is in 2009 opgeheven omdat de Codex Standaard in 2008 is vastgesteld, waarmee de werkzaamheden van de groep zijn voltooid. De activiteiten die de werkgroep nog had op het

Jaarvergadering AOECs

terrein van het maken van het raamwerk voor de voorwaarden waaronder het glutenvrije vignet (het zogenaamde 'crossed grain' logo) in licentie gegeven zal worden, zijn overgenomen door het bestuur van de AOECS.

De nationale verenigingen blijven verantwoordelijk voor het uitgeven van licenties aan bedrijven op hun territorium. Landen buiten de EU zullen een licentie kunnen krijgen van Coeliac UK.

Voor de AOECS wordt door de NCV veel werk verricht bij het aangeven van veranderingen in de internationale regelgeving.

De portefeuillehouder Internationale Betrekkingen heeft in 2009 regelmatig contact gezocht met het ministerie van VWS over de regelgeving met betrekking tot de 'may contain' problematiek en over de implementatie van de Codex Alimentarius standaard in Europese wetgeving. Vooral met betrekking tot 'haver' is de verordening nog bijzonder onduidelijk.

Contacten met de Voedsel- en Waren Autoriteit (VWA) hebben plaatsgehad op het gebied van handhaving van de vrijstellingsregeling voor glucosestroop. Met de diëtiste is er contact geweest met de begeleidingscommissie allergenendatabank van het Voedingscentrum.

1.1.15 Financiën

Van de vele en verschillende activiteiten in 2009 op landelijk en regionaal niveau was de lustrumviering in combinatie met de ledenvergadering en interregionale markt de meest omvangrijke, zowel wat betreft organisatie als bezoekersaantal.

Door de economische omstandigheden was het moeilijk om voor dit evenement voldoende sponsorgelden aan te trekken. Door beperking van enige activiteiten en met de reeds gereserveerde bedragen kon toch ruim binnen het budget worden gebleven.

In aansluiting op het lustrum werd het 13^e International Coeliac Disease Symposium gehouden, waaraan de vereniging een financiële bijdrage van €20.000 heeft geleverd. Dit evenement heeft Nederland internationaal weer op de kaart gezet en gezorgd voor behoorlijke publicitaire aandacht, o.a. met een groot artikel in dagblad de Spits.

Door deze activiteiten en de constante aanwas van leden stijgen ook de jaarlijkse kosten en uitgaven van de vereniging.

Deze kosten worden betaald uit contributies, subsidies, inkomsten uit advertenties in het magazine en website, opbrengsten van de verschillende landelijke en regionale activiteiten, rentebaten en giften. Het jaar 2009 was in financieel opzicht gunstig, enerzijds door (aanzienlijk) meer ontvangsten uit de

diverse landelijke en regio-activiteiten, advertentieopbrengsten, contributies als gevolg van de toename van het ledenaantal, anderzijds door waar mogelijk kosten te besparen en zoveel mogelijk de hand te houden aan gebudgetteerde bedragen.

Na een eerste dotatie van €19.000 aan de voorziening voor optimalisatie van de data van het totale ledenbestand -een actie die de komende jaren zal plaatsvinden- kon het jaar 2009 worden afgesloten met een positief exploitatieresultaat van €15.685.

Door de wijziging in de systematiek van de subsidie van Fonds PGO is de risicoreserve vervangen door de egalisereserve. Het eigen vermogen van de vereniging na vrijval van de risicoreserve ad €7.743 bedraagt inclusief de egalisereserve ad €23.428 ($€7.743 + € 15.685$) ruim €73.600.

Voor nadere informatie zij verwezen naar de hierna opgenomen toelichting en cijfermatige bijlagen 2009. De realisatie is met een enkele uitzondering conform de begroting.

De bedragen in deze toelichting zijn omwille van de leesbaarheid (soms) afgerond op tientallen euro's, in de cijfermatige bijlagen zijn de exacte bedragen vermeld.

Nadere informatie over de cijfers is te allen tijde te verkrijgen bij de penningmeester.

2. Baten

De totale inkomsten in 2009 waren per saldo ruim €8.100 lager dan begroot en kwamen uit op ruim €575.900; begroot was een bedrag van €584.000.

Dit was met name het gevolg van het ten tijde van de begroting nog niet bekende vervallen van de in voorgaande jaren ontvangen subsidie voor het lidmaatschap van de NPCF ad €12.500, lagere giften en donaties van ruim €12.000 en lagere entreegelden en eigen bijdragen van ruim €5.000.

De overige baten, met name van de diverse regio-activiteiten en advertentieopbrengsten konden deze posten compenseren.

De vermeldenswaardige inkomstenbronnen in 2009 waren:

2.1 *Contributies/donaties*

De belangrijkste inkomstenbron voor de vereniging bleef de jaarlijkse contributie. Met een ook in 2009 toenemend ledenaantal blijft ook deze opbrengst stijgen. Het aantal leden en donateurs bedroeg eind 2009 10840 resp. 272 en de opbrengsten stegen van ruim €244.550 in 2008 naar ruim €260.000. De inkomsten stijgen niet geheel lineair met de toename van het aantal leden vanwege dubbellidmaatschap (halve contributie) en omdat meerdere leden uit één gezin slechts één keer contributie betalen.

2.2 *Regioactiviteiten (incl. baklessen)*

De bijdragen in 2009 zijn gestegen van ruim €33.700 in 2008 naar ruim €35.100.

De activiteiten betroffen met name kinder- en zomerkampen en regio-avonden.

2.3 *Subsidies*

Het totale bedrag aan subsidies beliep €123.464 en bestond uit de (maximale) subsidie van €120.000 van Fonds PGO en voor het overige uit diverse regionale subsidies.

2.4 *Jaarvergadering/lustrumopbrengsten/entreegelden*

De opbrengsten van de jaarvergadering aan sponsors en standhuur beliepen ruim €16.000 en aan entreegelden en eigen bijdragen van de deelnemers bijna €7.000.

2.5 Advertenties

De opbrengst van advertenties in het kwartaalblad Glutenvrij Magazine en op de website beliep in totaal ruim €81.600.

2.6 Vrijval voorziening lustrum 2009

De voor de viering van het lustrum in de afgelopen jaren gevormde voorziening ad €37.000 is in 2009 vrijgevallen. Als gevolg van de economische crisis waren de bijdragen van sponsors ruim €30.000 lager dan bij het vorige lustrum. Het zal niet verbazen dat we blij waren deze voorziening gevormd te hebben.

2.7 Diverse opbrengsten

Aan rente over banktegoeden en leningen werd een bedrag ontvangen van €2.949, aan giften een bedrag van ruim €2.900, aan jaarlijkse sponsoring bijna €1.970, aan opbrengst van folder- en documentatiemateriaal een bedrag van ruim €3.700 en voor een regionaal voorlichtingsproject een bijdrage van de Maag Lever Darm Stichting van €4.000.

3. Lasten

De totale lasten in 2009 waren eveneens lager dan begroot en kwamen uit op ruim €575.930; begroot was een bedrag van €584.000.

Hierbij zij opgemerkt dat met name de kosten van het lustrum van bijna €55.200 aanzienlijk lager waren dan in de begroting was opgenomen; begroot was een bedrag van €73.000. Dit is te danken aan de actieve lustrumcommissie, die steeds op zoek is geweest naar posten waarop bezuinigd kon worden in verband met de hiervoor reeds genoemde fors tegenvallende sponsorbijdragen.

De lasten zijn inclusief een dotatie van €19.000 aan de voorziening voor optimalisatie van het ledenbestand, die in de komende jaren zal plaatsvinden. Dit onderzoek wordt per individueel lid geschat op ruim €3, in totaal dus ruim €30.000.

Voorzieningen worden gevormd indien de financiële positie van de vereniging dit toelaat.

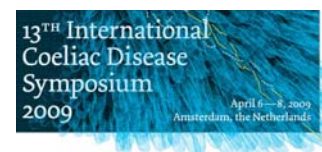
Aan professionalisering werd met instemming van Fonds PGO een bedrag van €20.000 ten behoeve van het 13^e International Coeliac Disease Symposium uitgegeven en €10.000 ten behoeve van extra publiciteit en voorlichtingsmateriaal voor ons eigen lustrum.

Andere kostenposten die substantieel lager uitvielen in 2009 t.o.v. de begroting waren de voorlichting aan leden en media (ruim €5.300 versus €12.000), foldermateriaal (ruim €13.000 versus €20.000, dankzij een extra bijdrage van het Coeliac Disease Consortium van €5.000) en belangenbehartiging door het wegvallen van de contributie aan NPCF ad €12.500 (ruim €5.800 versus €15.000), bestuurskosten (ruim €11.100 versus €15.000), bureaustkosten FBPN als gevolg van een geringer urenbeslag (ruim €134.100 versus €150.000).

Daarnaast waren er kostenposten die hoger uitkwamen dan de in de begroting opgenomen bedragen. De belangrijkste posten waren de kosten voor de regio-activiteiten (ruim €53.700 versus €45.000), baklessen (ruim €10.300 - inclusief een post van €5.250 voor voorlichting - versus €6.000) en de diëtiste (ruim €60.400 versus €53.500).

De kosten van de leverancierscommissie zijn met ruim €3.220 boven de begroting van €500, omdat in tegenstelling tot vorig jaar de reiskosten van het bestuurslid leveranciers & producenten hier zijn geboekt. Gevolg hiervan was de hiervoor genoemde lagere bestuurskosten.

De lasten worden onderverdeeld in kosten ten behoeve van Lotgenotencontact, Voorlichting, Belangenbehartiging, Instandhoudingskosten en Professionalisering.

3.1 Lotgenotencontact

De uitgaven beliepen een bedrag van ruim €137.690, waarvan de belangrijkste waren:

✘ kinder- en jongerenactiviteiten	: € 14.350
✘ organisatie van regiobijeenkomsten	: € 27.100
✘ jaarlijkse ledenvergadering i.c.m. lustrumviering	: € 55.190
✘ bestuurskosten regio's	: € 7.640
✘ kosten telefonische opvang	: € 15.000
✘ Jong & Glutenvrij	: € 3.470
✘ organisatie van baklessen (incl. post voorlichting)	: € 10.310

3.2 Voorlichting

De uitgaven beliepen een bedrag van ruim €177.220, waarvan de belangrijkste waren:

✘ kosten kwartaalblad Glutenvrij Magazine	: € 87.160
✘ kosten diëtiste	: € 60.440
✘ voorlichtingsmateriaal/drukkosten folders	: € 13.010
✘ voorlichting leden/media	: € 5.320
✘ kosten website	: € 4.260
✘ regioactie voorlichting Noord-Brabant	: € 7.010

3.3 Belangenbehartiging

De uitgaven beliepen een bedrag van ruim €14.640, waarvan de belangrijkste waren:

✘ commissie belangenbehartiging	: € 5.870
✘ internationaal congres en bijdrage AOECS Int.	: € 3.480
✘ leverancierscommissie/Medische Adviesraad	: € 4.130
✘ bijdrage proefschriften	: € 1.150

3.4 Instandhoudingskosten

De uitgaven beliepen een bedrag van ruim €200.280, waarvan de belangrijkste waren:

✘ bureaunkosten incl. aandeel kosten FBPN (ktr. Nijkerk)	: €134.160
✘ reservering voor data-optimalisatie ledenbestand	: € 19.000
✘ bestuurskosten	: € 11.140
✘ kosten vrijwilligers	: € 6.650
✘ accountants- en notariskosten	: € 6.420
✘ kosten software ledenadministratie	: € 12.280

▫ afschrijvingen (apparatuur e.d.)	: € 6.690
▫ verzekeringen, contributies en abonnementen	: € 1.770

3.5 Professionalisering

De uitgaven beliepen een bedrag van €30.407, waarvan een deel is besteed aan een bijdrage van €20.000 voor het succesvolle 13^e International Coeliac Disease Symposium 2009 van 6 t/m 8 april te Amsterdam.

Daarnaast is er €10.407 aan voorlichtingsmateriaal en overige publiciteitskosten van het lustrum besteed. Over de besteding ter grootte van €30.000 van de subsidie voor deze doeleinden heeft vooraf afstemming met Fonds PGO plaatsgevonden.

Bijlagen

De bladzijden hierna zijn overgenomen uit de jaarrekening (blz. 10, 11, 19 en 20), zoals opgesteld door onze accountant.

Bijlage A Balans per 31 december 2009 (in €)

ACTIVA			PASSIVA		
	31.12.2009	31.12.2008		31.12.2009	31.12.2008
			<u>Eigen vermogen</u>		
<u>Materiële vaste activa</u>					
Inventaris	3.305	4.715	Verenigingskapitaal	50.197	50.197
Software	7.915	13.190	Risicoreserve	0	7.743
			Egalisatie reserve	23.428	0
	11.220	17.905		73.625	57.940
Vlottende activa					
Voorraad	23.272	22.068	<u>Voorzieningen</u>		
Debiteuren	25.971	16.698	Voorziening lustrum	0	37.000
Overige vorderingen	39.328	27.416	Data optimalisatie	19.000	0
Vooruitbetaalde kosten	6.946	12.835			
	95.517	79.017		19.000	37.000
			<u>Kortlopende schulden</u>		
Liquide middelen	36.833	20.841	Crediteuren	32.416	13.714
			Nog te betalen posten	18.529	9.109
				50.945	22.823
	143.570	117.763		143.570	117.763

Bijlage B Staat van baten en lasten 2009 (in €)

	REALISATIE 2008	BEGROTING 2009	REALISATIE 2009
<u>BATEN</u>			
Opbrengsten	388.546	398.000	388.386
Lotgenotencontact	37.238	51.500	58.212
Voorlichting	80.408	82.000	89.339
Belangenbehartiging	12.500	12.500	0
Instandhoudingskosten	3.513	40.000	39.999
TOTAAL BATEN	522.205	584.000	575.936
<u>LASTEN</u>			
Lotgenotencontact	87.936	142.500	137.692
Voorlichting	174.659	181.500	177.224
Belangenbehartiging	28.474	23.500	14.643
Instandhoudingskosten	201.788	181.000	200.285
Professionalisering	30.000	30.000	30.407
TOTAAL LASTEN	522.857	558.500	560.251
Resultaat	-652	25.500	15.685
Onttrekking risicoreserve	1.652	0	7.743
Dotatie risicoreserve	0	0	0
Dotatie eigen vermogen	-1.000	0	0
Dotatie egalisatiereserve	0	0	-23.428
	0	0	0

Bijlage C Toelichting op de staat van baten en lasten (in €)

KOSTEN	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009	OPBRENGSTEN	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
<u>Lotgenotencontact</u>				<u>Lotgenotencontact</u>			
Regioactiviteiten	50.991	45.000	53.707	Diverse activiteiten regio's	30.600	20.500	32.451
Baklessen	5.490	6.000	10.315	Baklessen	3.141	3.000	2.659
Jong en Glutenvrij	2.757	2.500	3.474				
Telefonische opvang diëtiste/FBPN	14.500	15.000	15.000				
Internet mailinglist							
Jaarvergadering/lustrum	13.400	73.000	55.196	Jaarverg/ lustrumstandhuur/sponsors	3.497	16.000	16.125
Vrijwilligersbijeenkomsten	798	1.000	0	Entreegelden/eigen bijdragen	0	12.000	6.977
	87.936	142.500	137.692		37.238	51.500	58.212
<u>Voorlichting</u>				<u>Voorlichting</u>			
Glutenvrij magazine incl porti	58.327	62.000	62.864	Opbrengst advertenties	72.270	74.000	81.609
Hoofdredacteur/vormgever	22.129	23.000	24.301				
Diëtiste	52.005	53.500	60.440				
Voorlichting leden/media	10.473	12.000	5.327	Verspreiden folders/documentatie	3.138	4.000	3.730
Maken/verspreiden							
folders/merkartikelen	22.823	20.000	13.019				
Website/CMS	6.848	7.000	4.262				
Project LB/Gld	2.054	4.000	7.011	Subsidie project LB/Gld/NB	5.000	4.000	4.000
	174.659	181.500	177.224		80.408	82.000	89.339
<u>Belangenbehartiging</u>				<u>Belangenbehartiging</u>			
Internationale zaken	7.098	5.000	3.485				
Cs belangenbeh incl cb NPCF	17.615	15.000	5.870	Subsidie Fonds PGO inz. NPCF	12.500	12.500	0
Medische Adviesraad (MAR)	1.285	1.000	911				
Leverancierscommissie	386	500	3.224				
Wetenschappelijk onderzoek	800	1.000	1.153				
Onderzoek diëten instell./projectkst	1.290	1.000	0				
	28.474	23.500	14.643		12.500	12.500	0

KOSTEN	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009	OPBRENGSTEN	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009
<u>Instandhoudingskosten</u>				<u>Instandhoudingsopbrengsten</u>			
Bestuurskosten	11.001	15.000	11.142	Bijzondere baten	0	0	50
Vrijwilligerskosten, incl.opleiding	5.060	5.000	6.651				
Bureaunkosten incl. FBPN	139.149	140.000	134.167				
Verzekeringen/contributies	1.436	1.500	1.776	Rente	3.513	3.000	2.949
Accountants-en notariskosten	7.277	6.000	6.420				
Afschrijvingen apparatuur/software	4.457	9.000	6.686				
Software ledenadministratie	787	4.500	12.285				
Bijzondere lasten	17.621	0	2.158				
Reservering/dotatie lustrum	15.000	0	0	Vrijval voorziening Lustrum 2009	0	37.000	37.000
Reservering/dotatie data optimalisatie	0	0	19.000				
	201.788	181.000	200.285		3.513	40.000	39.999
<u>Professionalisering</u>				<u>Opbrengsten</u>			
				Contributies	244.559	260.000	260.023
				Giften en legaten	15.175	15.000	2.933
				Sponsoring	6.502	2.000	1.966
				Subsidie Fonds PGO	90.000	120.000	120.000
Bevordering professionalisering	30.000	30.000	30.407	Ontwikkelingssubsidie Fonds PGO	30.000	0	0
				Subsidie overigen	1.310	1.000	3.464
				Prismant monitor	1.000	0	0
	30.000	30.000	30.407		388.546	398.000	388.386
Positief exploitatiesaldo	0	25.500	15.685	Negatief exploitatiesaldo	652	0	0
Totaal kosten	522.857	584.000	575.936	Totaal opbrengsten	522.857	584.000	575.936